ČTENÁŘSKÉ STRATEGIE JAKO PODPORA ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ PREGRAMOTNOSTI U PŘEDŠKOLNÍCH DĚTÍ

Eva Rybárová

Klíčová slova: čtenářské strategie, čtenářská pregramotnost, předškolní vzdělávání

Cílem práce bylo prokázat, že čtenářské strategie jsou vhodnou metodou pro podporu porozumění textu u předškolních dětí a ověřit, které strategie jsou vhodné. Objasním souvislost čtenářské gramotnosti s rozvojem myšlení, vztah mezi čtenářskými dovednostmi a strategiemi a představím strategie vhodné pro předškolní věk. Dále seznámím s výsledky výzkumu zjišťujícím, do jaké míry dokážou předškolní děti čtenářské strategie využívat.

Čtenářská gramotnost je předpokladem pro rozvoj dalších gramotností a její základy jsou pokládány již v předškolním věku. Její rozvoj souvisí s rozvojem myšlení, proto jsem vycházela z předpokladu, že je třeba děti vést k vyšší úrovni myšlení, využívat zónu nejbližšího vývoje, a to za poskytnutí dostatečné opory a s využitím jejich zkušenosti (Piaget, Vygotskij, Bruner). Odkazuji také na zkušenosti programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení (RWCT).

Prováděla jsem longitudinální výzkum po dobu 15 měsíců se skupinou 35 dětí, v níž byly přítomny děti od 3 do 6 let, v běžné mateřské škole

krajského města, a využívala jak kvantitativní, tak kvalitativní metody zkoumání. Základní metodou se stalo nestandardizované pozorování, kdy jsem zaznamenávala a vyhodnocovala projevy využívání strategií a pokroků dětí. Významným zdrojem informací pro mne bylo také sledování projevů čtenářského chování u dětí a dotazníkové šetření, kdy jsem od rodičů dětí zjišťovala čtenářské chování jejich dětí v přirozeném prostředí rodiny.

Na základě výsledků výzkumu jsem dospěla k závěru, že v předškolním věku je možné velmi dobře pracovat s uvedenými strategiemi, přičemž se ukazuje, že se významnou měrou podílejí na porozumění textu u dětí předškolního věku. Vhodné jsou zejména strategie: hledání souvislostí, vizualizace, předvídání, usuzování, shrnování a kladení otázek.

Bibliografie

Altmanová, J. (2010) *Gramotnosti ve vzdělávání: (příručka pro učitele)*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický.

Fisher, R. (2011) *Učíme děti myslet a učit se: praktický průvodce strategiemi vyučování.* Překlad Karel Balcar. Praha: Portál

Košťálová, H. (2007) Efektivní výuka ke čtenářské gramotnosti vyžaduje práci s čtenářskými dovednostmi. *Kritické listy. Občasník pro kritické myšlení ve školách*. 27, 4-6.

Afflerbach, P., Pearson, D., P., Paris, S. G. (2008) Clarifying Differences Between Reading Skills and Reading Strategies. *The Reading Teacher* 6(5), 364-373. Dostupné z:http://northfieldtownshipschools.pbworks.com/f/Difference+between+reading+skills+and+strategies.pdf.